

EGEL/ERINACEUS EUROPAEUS (NL)

IGEL (D)

HEDGEHOG (GB)

HÉRISSON (F)

Houtwalletje

Egels zijn echte cultuurvolgers. Ze komen in je tuin zonder dat je het in de gaten hebt... totdat je vreemde uitwerpselen tussen de planten vindt. Zo ook in onze tuin. In eerste instantie denk je dan dat die van een kat zijn.

Afb.1 Zijn dit de uitwerpselen van een kat, marterachtige of egel? Na raadpleging van een sporengids blijkt het egelshit te zijn. Deze is vaak moeilijk te vinden en ligt ergens onopvallend tussen de planten. Egels zijn echte scharrelaars, niet dat zij de tuin overhoop halen, maar ze zijn altijd bezig. Waarmee is me niet duidelijk. Na een sessie Googlen blijkt dat je ook een egelhuis in de tuin kunt zetten. Zelfgemaakt of een fabrieksproduct. Wij hebben gekozen voor het laatste, een Schwegler koepel.

Ga je de sporengids van Elsevier erbij pakken en kijkt naar de afbeeldingen, begin je te twifelen tussen een marterachtige en een egel. Als je dan de tekst leest kom je toch bij de egel uit. We wisten niet dat er een onze tuin bezocht. Dat komt omdat de egel een nachtdier is en gauw over het hoofd gezien wordt. Een uur na het vallen van de duisternis gaat hij op zoek naar voedsel. Hij maakt nauwelijks geluid en zit meestal tussen de planten te scharrelen. Egels zijn alleseters; insecten, wormen, slakken, fruit, kikkers, muizen. Toentertijd, bij de aanleg van de tuin had ik al rekening gehouden met een egel. Onder het houtwalletje had ik in de grond een kistje gemaakt met een uitgang naar de openbare groenvoorziening en een ingang naar ons tuintje.

Als het verblijf klaar is hou je de eerste tijd alles goed in de gaten, maar als er niets te zien is of gebeurd, raakt het in de vergetelheid. Totdat je ineens vreemde uitwerpselen tussen de planten vindt. Dan wordt er weer extra opgelet.

Afb.2 en 3 Bij de tuinaanleg is rekening gehouden met egels. Onder de "houtwal" is een ruimte gemaakt waar egels kunnen overwinteren. Ook een doorgang van de tuin naar het openbaar groen.

Bij de eerste egel, die de tuin bezocht, hebben we 's avonds uren binnen voor het keukenraam gestaan. Omstreeks 24.00 uur zat hij/zij in de tuin te scharrelen. Onder de poort kwam hij in de tuin. Het was toen duidelijk dat hij niet sliep onder de houtwal maar dat onze tuin op zijn foerageerroute lag.

Katten

Omdat er nog meelwormen van de vogels waren hadden we deze in een bakje gelegd en toen het donker was gereed gezet. 's Morgens was het leeg. Het is misschien overbodig maar toch wil ik er nog eens op attenderen dat het absoluut fout is een schoteltje melk voor egels in de tuin te zetten. Zij krijgen dan diarree en buikkrampen omdat zij de lactose die in de melk zit niet kunnen verteren. Beter is wat honden- of kattenvoer/brokken. Maar ook dat kan voor problemen zorgen, in die zin dat de kans groot is dat katten in de tuin komen en alles opeten. Zo ook in onze tuin. Even, om een misverstand te voorkomen, wij hebben niets tegen katten en zijn geen kattenhaters integendeel zelfs. Ze zijn heel leuk, maar niet in onze tuin. Dus worden katten geweerd. Ondanks een hoge schutting bleven zij in de tuin komen. Water gooien hielp maar enkele weken.

Grondbloemen

Telkens als we 's avonds thuiskwamen zat er een kat in de tuin. Die kwam via het dak van de schuur of schutting. Nog voordat ik de deur opengemaakt had was zij al weg! Zo kreeg de egel nooit zijn hapje, tegen de tijd dat hij langskwam was alles al opgegeten.

Afb.4 Bakje met egelvoer, fruit en hondenblikvoer. Het blikvoer is opgegeten en schoongelikt. (zoals katten dat doen maar dat was toen nog niet duidelijk).
Afb.5 Tegen regen beschermen en steeds was het vleesvoer opgegeten.

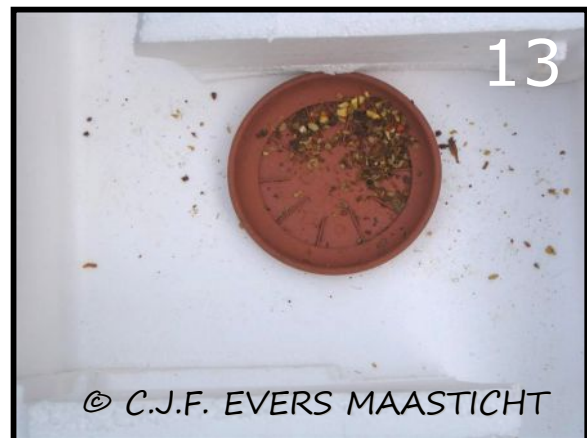
Afb.6 Opgegeten en schoongelikt door kat
Afb.7 In doos met een in- en uitgang.

Afb.8 Met deksel en verzawaard met stenen.
Afb.9 In-/uitgang aan een kant. In de doos kattenharen gevonden. Stelsel is nog niet goed.

Afb.10 In de doos een gangetje gemaakt om dan via een bocht van negentig graden in de voedselruimte te komen.
 Afb.11 Tweede gangetje erbij gemaakt dat eventueel als "nooduitgang" kan fungeren. Nu zou een kat er toch niet meer bij kunnen komen?

Afb.12 Rundergehakt, blikvoer, appel en banaan. De periode dat zich bovenstaande heeft voorgedaan is in de herfst geweest en er werd bijgevoerd om ervoor te zorgen dat de egel voldoende vetreserves had om de winterslaap goed door te komen.
 Afb.13 Zo ziet het eruit als de egel gegeten heeft, nogal knoeierig. Een kat likt alles schoon.

Toen zijn we naar andere oplossingen gaan zoeken en dachten die gevonden te hebben in de vorm van een voederkistje voor de egel, waar geen kat in kan komen.

Afb.14 Op weg naar de voederkist. Wat staat er vandaag op het menu?

Afb.15 Egel in voederkist. Een kommetje is al opgegeten. Hij eet niet alles in een keer op, maar komt gedurende de nacht meerdere keren in de voederkist. Tot alles op is.

Uiteindelijk is dat ook gelukt. Ooit had ik in een grote Maastrichtse Chinese toko/supermarkt ontdekt dat zij de piepschuimen dozen met deksel, waarin de verse Aziatische kruiden per luchtvracht aankwamen, weggooiden. Ik gebruikte ze al om de winteraardappelen van de moestuin in op te slaan. In zo'n doos met deksel heb ik toen twee kleine gaten (egelgrootte) gemaakt. Het scheen te werken... totdat we weer eens later op de avond thuiskwamen. Er stak een staart uit de doos! Wat nu? Toen zijn we tot een oplossing gekomen, ik heb in de doos twee gangen gemaakt (zie bovenstaande afbeeldingen).

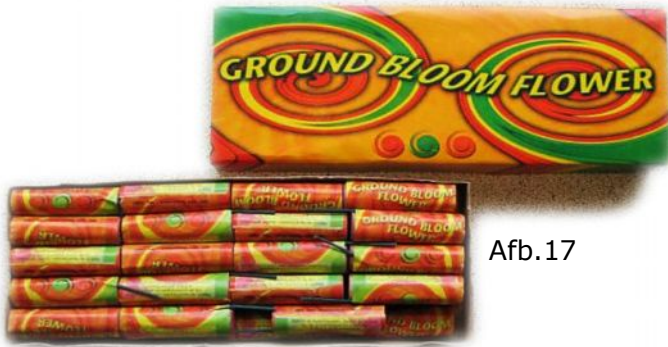

Afb.16 In Duitsland bij de dierenspecialzaak te krijgen. Speciaal egelvoer met noodzakelijke mineralen en voedingsstoffen. In Nederland is dit niet verkrijgbaar. Gewoon kattenvoer/hondenvoer uit blik (kip of rund) is ook goed. Harde brokken kunnen ook. Bijzonder lekker vindt de egel de meelwormen. Deze worden het eerst gegeten. Ze zijn gunstig te krijgen in winkels voor visserijbenodigheden. Ze zijn lang houdbaar in een doosje met paneermeel en enkele stukjes appel (voor het vocht). De vogels zijn er ook dol op!

Voor de gemiddelde kat is het egelvoer nu onbereikbaar, maar zelfs daar heb ik moeten constateren dat een heel kleine poes toch nog naar binnen kan, hoe is het mogelijk! Wat zijn die dieren lenig. Met water gooien hielp maar kortstondig. [Misschien dat deze \(KLIK HIER\) techniek helpt maar dan is er een wateraansluitpunt in de tuin nodig. De aanschaf is ook vrij prijzig \(100€\) in vergelijking met een doosje grondbloemen \(3€\).](#)

Er was me al eens eerder ter ore gekomen dat katten zo bang van vuurwerk waren. Er lagen van mijn zoon nog wat grondbloemen, (bodem siervuurwerk) ook wel tollen genoemd,

van Nieuwjaar in de kast. Deze blijven als ze ontstoken worden op de grond liggen en draaien hard sissend met veel rook rond. Een enkele keer heb ik er een aangestoken... en sindsdien komt er nauwelijks nog een kat in de tuin. Tot zover de perikelen over egelvoer en katten.

Afb.17

Beschimmeld

Er was niet duidelijk of die ooit zelfgebouwde egelkast onder de houtwal nou wel geschikt was. Omdat het toch een komische gedachte is nog een "onderhuurder" in de tuin te hebben is een egelkast van [Schwegler](#) in de tuin gezet. Sindsdien heeft er een keer een egel de winter in doorgebracht en een keer een egel tot november in geslapen. Voor de winterslaap heeft deze egel toch een andere plek gekozen. Deze egelkast van Schwegler is van houtbeton gemaakt. De onderplaat waar de "deksel" op rust is van grover houtbeton gemaakt en omdat dit gedeelte op de grond ligt wordt het nat en rot het erg vlug. Daarom heb ik de egelkast met drie stukjes pvc afvoerbuïs circa acht cm. boven de grond gezet.

Afb.18 Nieuw egelhuis van Schwegler geplaatst. Gevuld met hooi van een Alpenweide. Dit ruikt heerlijk kruidig. Nu nog een "snurker".

Afb.19 Om te controleren of het huis bewoond is is het zand voor de ingang geharkt.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.20 Aan het hooi voor de ingang is te zien dat erin gerommeld is. Zou het een egel zijn geweest? Het lijkt er wel op!

Achterpootafdruk van een egel.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.21 Inderdaad een egel.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.22 De zon warmt in de herfst het egelhuis nog een beetje op. Binnenkort zal de egel in de winterslaap gaan.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.23 De eerste sneeuw is gevallen. Hoe zou het met de "snurker" in de kast zijn? Hopelijk is alles O.K.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.24 De egel is in april nog in diepe rust. Hij is helemaal een geworden met het hooi. Daarom heb ik hem met een rood lijntje gemarkeerd. Je moet heel goed kijken om hem te ontdekken.

De egel gaat zijn huis in, het achterwerk is nog net te zien.

© C.J.F. EVERS MAASTICHT

Afb.25 De egel is uit de winterslaap gekomen. Tijdens de winterslaap wordt er toch energie, die in de vorm van vet is opgeslagen, verbruikt. De voederkist wordt gereed gezet en o.a. gevuld met meelwormen.

Afb.26 Aan het stro bij de ingang is goed te zien of het huis in gebruik is. Waarschijnlijk hebben bladeren toch de voorkeur om de winterslaap onder door te brengen.

Afb.26 Dit is de egel van 2008. Hij had een plekje ontdekt, de ruimte onder de houtwal. Toch heeft hij voor zijn winterslaap een andere plek gekozen. Gemakshalve schrijf ik hij, maar 't kan ook 'n zij zijn.

Afb.28 Het egelhuis heeft een grondige restauratie ondergaan. Als bij houtbeton de verf begint te bladeren is het noodzaak dit te verven. Dan kunnen houtbetonprodukten jaren meegaan.

Afb.29 De bodemplaat is vervangen omdat deze vocht uit de grond aantrok. Van een dikke plaat piepschuim is een nieuwe bodemplaat gemaakt. Deze heeft goede isolerende eigenschappen in de winter.

Ondanks deze voorzorgsmaatregelen werd de vulling in de kast vochtig, d.w.z. bij het schoonmaken van de kast in mei bleek het stro gedeeltelijk beschimmeld. (Het plan voor dit jaar is het egelhuis in de herfst te vullen met bladeren, gemengd met varens. Dit om het ongedierte te weren. In vroeger tijden, toen men nog sliep op een strooien matras werd er varenblad onder vermengd om "bijtende" insecten (bedwantsen) te weren). Ook ga ik de bodemplaat vervangen door een zelf gemaakte bodemplaat van piepschuim. Dat isoleert goed en trekt ook geen vocht aan. Ook de afwatering van de koepel eens nader bekijken of daar verbeteringen mogelijk zijn. Op het net is ook ontzettend veel te vinden over egels. Als het je interesse heeft ga zelf ook eens Googlen.

[KLIK HIER VOOR EGEL ALBUM](#)

Afb.30 Het egelhuis staat, geres-
taureerd en gevuld, weer op de
oude plek. Laat de nieuwe
bewoner maar komen.

[Klik hier " piep" zei de muis in het egelhuis movie.](#)

Enkele bookmarks van de vele die er op het internet te vinden zijn.

[HTTP://WWW.ABCOUDE.COM/EGELS/LINKS.HTM](http://www.abcoude.com/egels/links.htm)

[HTTP://HOME.KPN.NL/EGELSITE/LINKS.HTM](http://home.kpn.nl/egelsite/links.htm)

[HTTP://EGEL.STARTPAGINA.NL/](http://egel.startpagina.nl/)

[HTTP://WWW.EGELOPVANG.NL/EGELLEVEN.HTM](http://www.egelopvang.nl/egelleven.htm)

[HTTP://WWW.JAARVANDEEGEL.NL/](http://www.jaarvandeegel.nl/)

[HTTP://WWW.ZOOGDIERVERENIGING.NL/NODE/92](http://www.zoogdiervereniging.nl/node/92)

[HTTP://HOME.KPN.NL/BURGA000/INDEX.HTML](http://home.kpn.nl/burga000/index.html) [EGEL-
OPVANGWESTLAND](#)

[HTTP://WWW.GARDENSAFARI.NET/DUTCH/EGELS.HTM](http://www.gardensafari.net/dutch/egels.htm)